

TOIMINTAKERTOMUS VUODELTA 2022

Sotiemme veteraanien valtakunnalliset liitot perustivat Tammenlehvän Perinneliiton huhtikuussa 2003 varmistaakseen keskeisten muistojen ja arvojen säilymisen sotien 1939–1945 veteraanien teoista ja aikaansaannoksista Suomen kansan keskuudessa. Liiton avulla siirretään veteraaniaikakautta koskeva perintö aina uusien sukupolvien vaalittavaksi. Tavoitteena on aikaansaada hyvin suunniteltu, oikein kohdistettu ja resursseiltaan riittävän kattava toimintakokonaisuus ohjaamaan, kokoamaan ja kannustamaan tätä perinnetyötä valtakunnallisesti.

Tammenlehvän Perinneliiton varsinainen toiminta käynnistyi vuoden 2005 aikana ja on jatkunut vuonna 2022 aiemmin suunnitellulla tavalla.

1. Liiton tarkoitus ja toiminta-ajatus

Liiton tarkoituksena on hoitaa ja vaalia Suomen vuosina 1939–1945 käymien sotien veteraanien perinteitä ja arvoja.

Liiton toiminta-ajatuksena on koota yhteen yhteisöjä, jotka ovat kiinnostuneita, halukkaita ja kykeneviä osallistumaan liiton tarkoitusta edistävään perinnetyöhön. Liiton toiminnan painopiste on valtakunnallisesti merkittävän perinneaineiston ja veteraanisukupolven arvojen vaalimisessa. Kentällä liitto toimii alueellisten perinneyhdistysten kautta.

Tammenlehvän Perinneliitto edistää kansallista yhtenäisyyttä, pitää yllä ja edistää maanpuolustustahtoa, vaalii koko Tammenlehvän sukupolven kulttuuriperintöä ja jatkaa veteraanien tukityötä.

Liiton tavoitteena on olla vuoteen 2030 mennessä valtakunnallisesti, alueellisesti ja paikallisesti tunnettu, tunnustettu ja arvostettu Tammenlehvän sukupolven perinne- ja tukityön toimija.

Liiton strategia-asiakirja vuoteen 2030 hyväksyttiin toukokuussa 2022.

2. Järjestötoiminta

Liiton jäsenet

Liitto kutsuu tai anomuksesta hyväksyy varsinaisiksi jäsenikseen yhteisöjä, jotka ovat valmiit toteuttamaan liiton säännöissä mainittuja päämääriä, ottamaan hoitaakseen sovittavia perinnetehtäviä ja jotka oman toimintansa luonteen sekä laadun puolesta ovat sopivia liiton jäseniksi.

Liiton varsinaisia jäseniä olivat toimintavuoden ajan seuraavat 23 yhteisöä: Sotainvalidien Veljesliitto ry, Suomen Sotaveteraaniliitto ry, Rintamaveteraaniliitto ry, Kaatuneitten Omaisten Liitto ry, Kadettikunta ry, Maanpuolustuskiltojen liitto ry,

Reserviläisliitto ry, Rintamaveteraaniliiton kannatus- ja perinnesäätiö, Sotainvalidien Perinnejärjestö ry, Sotavainajien muiston vaalimisyhdistys ry, Sotaveteraanien tuki- ja perinnesäätiö, Sotilaspoikien Perinneliitto ry, Sotilaskotiliitto ry, Suojeluskuntien ja Lotta Svärdin Perinteiden Liitto ry, Suomen Kotiseutuliitto ry, Suomen Lottaperinneliitto ry, Suomen-poikien perinneyhdistys ry, Suomen rauhanturvaajaliitto ry, Suomen Reserviupseeriliitto ry, Vapaussodan Perinneliitto ry, Veteraanivastuu ry, Karjalan Liitto ry ja Veljesapu-Perinneyhdistys ry.

Hallitus

Liiton hallituksen puheenjohtajana ja koko liiton puheenjohtajana toimi vuorineuvos Jukka Viinanen.

Edustajiston syyskokouksessa 31.10.2022 valittiin yksimielisesti hallituksen jäseniksi toimikaudelle 2023–2025 seuraavat henkilöt: Teppo Ylitalo (Suomen Kotiseutuliitto), henkilökohtainen varajäsen Marko Maaluoto (Suomen-poikien perinneyhdistys), Juhani Saari (Sotainvalidien Veljesliitto) /Jari-Matti Autere (Sotainvalidien Perinnejärjestö), Jorma Ala-Sankila (Rauhanturvaajaliitto)/Tapani Tikkala (Vapaussodan Perinneliitto) ja Rami Saari (Pääesikunta)/Tuomas Tiilikainen (Pääesikunta). Aiemmin toimikaudeksi 2021-2023 valittuina jatkavat edelleen Martti Talja (Karjalan Liitto) /Anne-May Asplund (Sotilaskotiliitto), Minna Nenonen (Reserviläisliitto)/Yrjö-Pekka Rautalahti (Suomen Reserviupseeriliitto), Pertti Suominen (Suomen Sotaveteraaniliitto) /Jouni Mattila (Pohjois-Karjalan perinneyhdistys) ja Maili Hanski (Rintamaveteraaniliitto)/Urpo Karjalainen (Maanpuolustuskieltojen Liitto).

Hallituksen keskuudestaan valitsemana varapuheenjohtajana vuonna 2022 toimi Hannu Luotola. Hallituksen kokouksia pidettiin viisi. Jäsenten osallistumisprosentti kokouksiin oli 95.

Edustajisto

Liiton uusien sääntöjen mukaisesti ”Edustajisto käyttää liittokokousten välisenä aikana ylintä päätösvaltaa liiton asioissa lukuun ottamatta asioita, joista liittokokous on päättänyt tai jotka säännöissä on nimenomaan määrätty liittokokouksen käsiteltäviksi”.

Liiton edustajiston kevätkokous (1/22) pidettiin Pasilassa 11.5., ja syyskokous (2/22) 31.10.2022. Molempiin kokouksiin osallistui 15 jäsentä.

Nimitysvaliokunta

Hallituksen asettamaan nimitysvaliokuntaan kuuluivat puheenjohtajana Tammenlehvän Perinneliiton hallituksen puheenjohtaja Jukka Viinanen, ja jäsenenä puheenjohtaja Pia Lindell (Suomen Lottaperinneliitto), varapuheenjohtaja Pertti Suominen (Suomen Sotaveteraaniliitto), päätoimittaja Markku Honkasalo (Sotainvalidien Veljesliitto), toiminnanjohtaja Heikki Karhu (Rintamaveteraaniliitto), toiminnanjohtaja Janne Kosonen (Suomen Reserviupseeriliitto), Osmo Suominen (Reserviläisliitto), Martti Talja (Karjalan Liitto) ja Sampo Purontaus (Suomen

Kotiseutuliiitto). Valiokunnan sihteerinä toimi Tammenlehvän Perinneliiton toiminnanjohtaja Pekka Holopainen.

Nimitysvaliokunnan kokous pidettiin Pasilassa 7.9. (edustajiston syyskokousasiat).

Tilintarkastajat

Liiton tilintarkastajana oli varsinaisina tilintarkastajina KHT Hannu Riippi ja KHT Niko Pieniniemi sekä varatilintarkastajana BDO tilintarkastusyhteisö.

Pankkiyhteydet

Liiton pankkitilit (2) ovat olleet OP Uusimaa Pankissa.

Toimihenkilöt ja toimitilat

Liiton toiminnanjohtajana toimi eversti, VTM Pekka Holopainen. Liiton kirjanpito- ja taloushallintopalveluja on hoitanut Tilitoimisto Taluspro Oy (8.6.2022 asti Tilitoimisto Aureelia Ky).

Liiton toimisto oli veteraani- ja perinnejärjestöjen yhteisissä toimitiloissa Helsingin Itä-Pasilassa, os. Ratavartijankatu 2 A, 7. kerros (KOY Asemapäällikönkatu 12).

Järjestöjen kesken on allekirjoitettu helmikuussa 2008 yhteistoimintasopimus, jonka mukaisesti liitto on hoitanut yhteisten tilojen käytännön hallinnointia sekä sopimus- ja maksuliikenneasioita.

3. Perinnetyö

Alueellinen perinnetyö

Alueellisen perinnetyön toimintamallin kehittämiseen liittyvät alueelliset perinnekokoukset pidettiin osin lähikokouksina ja osin etäyhteyksin (Teams). Alueellisen perinneorganisaation kehittämisessä edistyi merkittävästi; toimintavuoden loppuun mennessä oli perustettu 16 alueellista perinneyhdistystä.

Veteraaniperinteen seminaari

Järjestyksessä 17. veteraaniperinteen seminaari järjestettiin 18.11.2022 Turussa Turun Kristillisen Opiston tiloissa. Seminaarin teema oli ”Veteraaniperinne ja kouluopetus”. Seminaari oli hyvin järjestetty ja esitykset korkeatasoisia. Osallistujia oli 55.

Työryhmät

Toimintavuonna työryhmätoimintaa ei toteutettu.

Itsenäisyyden veteraanitammi

Vuonna 2014 liiton aloittama hanke Itsenäisyyden veteraanitammen istuttamiseksi arvokkaalle ja näkyvälle paikalle Helsinkiin toteutui 14.11.2017. Veteraanitammi istutettiin ja muistokivi paljastettiin ko. päivänä Finlandia-talon ja Töölönlahden väliselle uudelle puistoalueelle Karamzinrannan varrella. Liitto järjesti perinteen mukaisesti pienimuotoisen muistotilaisuuden 14.11.2022, jolloin liiton edustajat laskivat kukkalaitteen muistokivelle.

Perinneportaali

Yhteisen, aikanaan liittojen omat kotisivut korvaavan ja alueelliset perinneyhdistykset sisältävän portaalin kehittämistyöt jatkuivat siten, että alueellinen käyttökoulutus annettiin alueellisille vastuuhenkilöille tammi- heinäkuun aikana. Syys- ja marraskuun aikana portaaliin syötettiin perusteet ja perustiedot, joilla toiminta voidaan aloittaa. Portaali avattiin 6.12.2022. Portaalin tarkoituksena on yhdistää liitto-, alue- ja paikallisen tason viestintä, ja se tulee ajan myötä korvaamaan liittojen omat kotisivut. Portaalin omistaa Tammenlehvän Perinneliitto, ja sen päätoimittajana on liiton toiminnanjohtaja.

”Tule ja muista” -hanke

Vuonna 2022 jatkettiin yleishyödyllisiä tietoiskuja (”Tule ja muista” -kampanja) koskevaa yhteistyötä Yleisradion ja Kaatuneiden Muistosäätiön kanssa. Kansallisen veteraanipäivän aikoihin esitetyn tietoiskun päähenkilönä oli Paula Koivuniemi. Liitto ei valitettavasti saanut esitysaikaa itsenäisyyspäiviäviikoille, joten Vesku Jokinen & Klamydia -aiheinen tietoisku siirtyi esitettäväksi keväällä 2023.

Kansallinen veteraanipalkinto

Vuodesta 2020 alkaen Tammenlehvän Perinneliitto on omistanut ”Vuoden veteraanipalkinto” -hankkeen. Alun perin hankkeen aloitti Kaatuneiden Muistosäätiö. Vuonna 2019 päätettiin, että palkinnon käytännön järjestelyistä vastaa Tammenlehvän Perinneliitto säätiön toimiessa hankkeen rahoittajana.

Tammenlehvän Perinneliitto ry yhteistoiminnassa Kaatuneiden Muistosäätiön kanssa jakoi 14. kerran Kansallisen veteraanipalkinnon. Palkinnon tarkoituksena on muistaa veteraanityössä tai veteraanien perinnetyössä kunnostautuneita henkilöitä. Palkinnolla halutaan myös kannustaa uusia henkilöitä tähän arvokkaaseen työhön. Vuodesta 2021 lähtien palkinto on voitu myöntää myös yhteisölle.

Palkinnon saajaksi voidaan aikaisempaan tapaan valita yksityisiä henkilöitä, jotka ovat poikkeuksellisen merkittävällä henkilökohtaisella työllään paikallisella tasolla osoittaneet, että veljeä tai sisarta ei jätetä. Veteraanipalkinnolla on ensisijaisesti tarkoitus muistaa yksityisiä järjestön ulkopuolisia henkilöitä.

Veteraanien perinnetyöstä palkittiin vanhempi rajavartija evp. Pekka Moilanen hänen pitkäaikaisista ja merkittävistä ansioistaan sotavainajatyössä kotiseudullaan Sallassa. Hän on pitkän linjan vapaaehtoisetsijä, joka on mm. ollut perustamassa etsintäryhmää,

joka avusti poliisiviranomaisia partisaani-iskujen uhrien etsimisessä. Veteraanien perinnetyöstä palkittiin myös entinen työnjohtaja Asko Tanhua, joka on omatoimisesti ja aktiivisesti pitänyt Ivalon sankarihautausmaan mallikelpoisessa kunnossa. Kaunialan sairaalan pitkäaikainen espoolainen vapaaehtoistyöntekijä Pirjo Puro palkittiin 15 vuotta kestäneestä työstään veteraanien auttamisessa.

Elämäntyöpalkinto myönnettiin tänä vuonna Vaasan Rintama- ja Sotaveteraanien naisjaoston Aino Siltaselle. Siltanen on tehnyt yli 30 vuotta kestävänsä ansiokkaan, merkittävän ja monipuolisen vapaaehtoiselämäntyön vaasalaisten veteraanien, puolisoitten ja leskien parissa veteraaniyhdistyksessä, avopuolella, laitoksissa ja kaupunginsairaalan vuodeosastoilla.

Toisen kerran jaettiin veteraanien perinnetyön yhteisöpalkinto. Sen sai koillishelsinkiläinen Partiolippukunta Maahiset ry. Itsenäisyyspäivän alla 1970 lippukunta otti vastuulleen Malmin hautausmaan sankarihautojen (n. 300 kpl) itsenäisyyspäivän kynttilävalaistuksen. Vuoden 2021 itsenäisyyspäivä oli siten 51. vuosi, jolloin partiolaiset kävivät sytyttämässä kynttilät.

Perinteisesti palkinto jaettiin kansallisen veteraanipäivän vieton yhteydessä 27.4. Veteraanipalkinnon luovutus kullekin viidelle vastaanottajalleen järjestettiin asuinpaikkakunnittain.

Muu perinnetyö: Opintomatkat ja perinnetietoisuuden lisääminen

Abiturienteille järjestettiin sotahistoriallinen opintomatka Hankoniemelle ja Porkkalaan 24.–25.5.2022, ja Koillis-Suomeen (Suomussalmi-Kuhmo-Ilomantsi) 29.8.-1.9.2022. Opintomatkat koettiin koulujen kannalta erittäin hyödyllisiksi ja silmiä avaaviksi kokemuksiksi.

Peruskoulujen oppilaiden historiatietämyksen lisäämistä jatkettiin tukemalla oppilaiden kuljetuksia sotahistoriallisiin museoihin. Kyseiset museot eivät veloita oppilailta sisäänpääsymaksuja.

Toiminnanjohtaja oli liiton edustajana Kansallisen veteraanipäivän valtakunnallisessa päätoimikunnassa. Kansallisen veteraanipäivän pääjuhla pidettiin Lappeenrannassa 27.4.2022.

Veteraaniliittojen valtuuskunnan historiahanke

Huhtikuun alusta 2021 alkaen on liitto hoitanut Veteraaniliittojen valtuuskunnan historiahankkeen maksuliikennettä, ja hankkeen tutkija on ollut 1.4.2021 alkaen liittoon työsuhteessa. Työsuhde on jatkunut toimintavuonna. Maksuliikenteen hoitaminen on sisältänyt mm. myönnettyjen avustusten hallinnointia, tutkijan palkkauksen hoitamista sekä muiden tutkimuskulujen maksamista.

Valtioneuvoston kanslian asettama veteraaniperinnettä käsittelevä työryhmä

Valtio selvittää keinoja, miten Suomen 1939–1945 käymien sotien ja veteraanien perinnettä tulevaisuudessa säilytetään. Valtioneuvoston kanslia on asettanut kansallisena veteraanipäivänä 27. huhtikuutta työryhmän, joka selvittää ja laatii ehdotuksen perinteen säilyttämisestä, hoitamisesta ja vaalimisesta osana suomalaista yhteiskuntaa. Työryhmä on asetettu eduskuntaryhmien pyynnöstä.

Veteraanijärjestöjen ja muiden veteraanityöhön liittyvän vapaan yhdistystoiminnan työ on muuttumassa edunvalvonta- ja perinnetyöstä perinnetyöksi, koska sotasukupolvi on poistumassa keskuudestamme.

Veteraanijärjestöt ovat valmistelleet tätä muutosta, ja tarkoituksena on, että veteraanijärjestöjen vastuu perinnetyöstä siirtyy Tammenlehvän Perinneliitolle. Valtio on osoittanut arvostuksensa ja kantanut vastuuta veteraaneja kohtaan pitämällä huolta heidän terveydestään ja hyvinvoinnistaan. Edunvalvontaa ja perinnetyötä ovat toteuttaneet veteraanijärjestöt ja useat muut järjestöt.

Sotasukupolven perintö on olennainen osa Suomen kulttuuriperintöä ja kansallista identiteettiä. Tämän vuoksi on tärkeää, että eri toimijat arvioivat ja luovat lähtökohdat ja periaatteet veteraaniperinnetyön toteuttamiselle yhdessä, kun veteraanityön sisältö ja painopiste muuttuvat.

Työryhmä selvittää myös muun muassa sitä, miten eri toimijoiden yhteistyö järjestetään ja mitkä ovat toimijoiden roolit ja vastuut. Lisäksi haetaan ratkaisuehdotusta esimerkiksi perinnetyön organisoimiseen ja rahoittamiseen ja määritellään valtion rooli perinnetyössä.

Työryhmän puheenjohtajana toimi Valtiokonttorin pääjohtaja Timo Laitinen. Työryhmän toimikausi päättyy 31.1.2023. Veteraaniliittojen edustajana työryhmässä oli liiton toiminnanjohtaja.

4. Viestintä ja suhdetoiminta

Liiton viestinnän keskeisin tavoite on pitää suomalainen yhteiskunta pysyvästi tietoisena sotiemme veteraanien teoista, aikaansaannoksista ja perinnöstä sekä maanpuolustustahdon tärkeydestä.

Liiton tunnettuuden saavuttamiseksi toteutettiin toimintavuoden aikana seuraavat toimenpiteet:

- jatkettiin liiton kotisivujen rakenteen ja sisällön uudistamista vastaamaan tämän päivän vaatimuksia (www.tammenlehva.fi) yhteistoiminnassa Integral Oy:n, ArmiCreatives Oy:n ja WodeMedia Oy:n kanssa; hankkeen rahoitti Kaatuneiden Muistosäätiö;
- ylläpidettiin ja täydennettiin veteraaniperinteen portaalia osoitteessa www.veteraaniperinne.fi;
- laadittiin jäsenliittojen ja kumppanien julkaisuihin artikkeleita;
- laadittiin mediatiedotteita perinnetyöhön liittyvistä hankkeista ja muistannoista ja
- käytiin esittelemässä liiton toimintaa jäsenliitoille sekä muille yhteistyötahoille.

Facebook- ja Twitter-tilien käyttöä sosiaalisena mediana jatkettiin. Facebook-sivuilla oli yli 2 500 ”tykkäystä”.

Vuonna 2022 luovutettiin Veteraaniperinteen vaalija -kilpi #24 Eduskunnalle 10.5. Kilpi oli myönnetty 17.12.2020, mutta luovutus on viivästynyt koronaviruspandemian vuoksi.

Toimintavuoden aikana luovutettiin liiton standaareja seuraavasti:

- Eduskunta (EK pm Matti Vanhanen) #57 (Kilven luovutuksen yhteydessä) 10.5.
- Kaatuneiden Omaisten Liitto ry:n puheenjohtaja Hannu Niskanen (70 v.) #62, 17.8.
- kenraaliluutnantti Vesa Virtanen #63 (hallitusjäsenyyden päättyminen), 16.12.
- prikaatikenraali Hannu Luotola #64 (hallitusjäsenyyden päättyminen), 16.12.

5. Liiton talous

Valtion talousarviossa Opetus- ja kulttuuriministeriön pääluokkaan sisältyvänä avustuksena liiton toiminnalle saatiin 63 000 €. Liiton perinnetyön kannalta merkittäviä ovat olleet veteraanijärjestöjen sekä Kaatuneiden Muistosäätiön myöntämät avustukset. Edelleen toimintansa lakkauttanut Talvisotayhdistys ry siirsi 35 299,06 € sopimuksen 21.12.2020 mukaisesti liitolle.

Veteraanijärjestöjen yhteisten toimitilojen vuokratuluihin saatiin STEA:lta (Sosiaali- ja terveysjärjestöjen avustuskeskus) avustuksena 160 000 €, millä summalla katettiin vuokrattujen tilojen vastikkeet.

Liiton tilinpäätös vuodelta 2022 osoittaa 32 675,03 €:n ylijäämää, joka esitetään kirjattavaksi liiton toimintapääoman lisäykseksi.

Liiton toiminnan jatkuva ylläpitäminen edellyttää, että valtioneuvoston tuki edelleen säilyy ja että muuhun kuin varsinaiseen perinnetyöhön tarvittavan rahoituksen määrää ja samalla liiton maksuvalmiutta voidaan oleellisesti kasvattaa. Perinnetyön rahoitus perustuu pääosin rahastoilta, säätiöiltä ja muilta toimijoilta saataviin hankekohtaisiin avustuksiin. Valtioneuvoston kanslian asettama työryhmä antanee perusteita liiton toiminnan resursointiin tulevaisuudessa.